

Januari 2009

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2009-2012

Januari 2009

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2009-2012

Utgivningsår: 2009

Dnr: 503-2009-006351

För mer information kontakta
Miljöavdelningen
Länsstyrelsen i Stockholms län,
tfn 08-785 40 00

Rapporten finns endast som pdf.
Du hittar den på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/stockholm

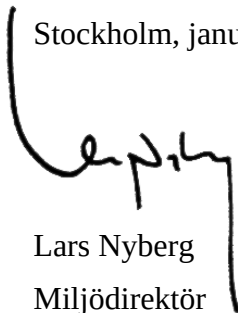
Förord

I länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2008 fick länsstyrelserna i uppdrag att ta fram en flerårsplan för tillsynsvägledning för åren 2009 till 2012 för att förbättra miljöbalkens tillämpning hos kommuner och länsstyrelser.

Syftet med planen är främst att tydliggöra för kommunerna vilken tillsynsvägledning Länsstyrelsen planerar och på vilket sätt den ska genomföras de närmaste åren.

Planen för tillsynsvägledning har sammanställts av Leena Tallefer, Ulrika Haapaniemi och Therese Vestin. I arbetet med framtagandet har flera medarbetare inom Miljöskyddsenheten deltagit.

Stockholm, januari 2009

Lars Nyberg
Miljödirektör

Innehåll

Bakgrund och syfte	7
Tillsynsvägledning enligt miljöbalken	7
Avgränsningar.....	8
Underlag	9
De centrala myndigheternas planering av tillsynsvägledning.....	9
Kommunernas behov och önskemål	9
Verksamhetsplaner för Miljösamverkan Sverige och Miljösamverkan Stockholms Län	10
Tillsynsvägledning i Stockholms län 2009-2012	11
Uppföljning och utvärdering.....	11
Samordning	11
Stöd och råd	12
Uppföljning och revidering	13
Årlig revidering av TVL-planen.....	13
Uppföljning och utvärdering av TVL-planen	13
Bilagor	15

Bakgrund och syfte

Länsstyrelserna har i sitt regleringsbrev för år 2008 fått i uppdrag att ta fram en långsiktig tillsynsvägledningsplan för åren 2009-2012 avseende den tillsynsvägledning som länsstyrelsen planerar för kommunernas miljökontor inom miljöbalksområdet. Arbetet med tillsynsvägledning ska bland annat ske genom regional miljösamverkan.

Genom en planerad tillsynsvägledning ska länsstyrelserna förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna.

Syftet med planen är att tydliggöra för kommunerna vilka insatser som länsstyrelsen avser att genomföra inom tillsynsvägledning de kommande åren samt på vilket sätt den ska ske. På så vis kan kommunerna beakta detta vid deras verksamhetsplanering så att det blir möjligt för kommunerna att delta i dem. Det blir också lättare att föra en dialog med kommunerna om framtida behov av tillsynsvägledning och beakta och utveckla det i kommande revideringar och uppdateringar av planen, i samråd med kommunerna.

Tillsynsvägledning enligt miljöbalken

Tillsynsvägledning definieras enligt 3 § förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken som ”sådan tillsyn som består i utvärdering, uppföljning och samordning av den operativa tillsynen samt råd och stöd till de operativa tillsynsmyndigheterna”.

Uppföljning är att registrera och beskriva ett händelseförlopp för att få redan på vad som de facto har hänt. Ofta används uppföljning som en metod för att löpande fånga in resultat eller för att tidigt indikera effekter. Detta kan bland annat ske genom kommunbesök då information om arbetssätt, dokumentation och planerade åtgärder samlas in.

Utvärdering är att beskriva, förklara och värdera för bedömning i efterhand av en insats utifrån systematiskt insamlade data. Utifrån de uppgifter som samlas in görs en bedömning av graden av överensstämmelse mellan lagstiftning och det sätt som den operativa tillsynsmyndigheten genomför sitt uppdrag. Utvärderingen kan ha fokus på effekter, arbetsprocesser, resurser, kompetens, roller eller organisation. Beroende på syftet med utvärderingen kan resultatet användas för att utveckla och främja tillsynen och tillsynsvägledningen.

Samordning syftar till att verka för en så effektiv och likvärdig tillsyn som möjligt genom att tillvarata de resurser som finns hos de olika tillsynsmyndigheterna och se till att de används på ett så bra sätt som möjligt, att den kompetens som finns kan utnyttjas och att de operativa tillsynsmyndigheterna ges möjlighet att dra nytta av varandra. Detta kan ske genom tillsynsprojekt, nätverk, handläggarträffar, samverkansgrupper m.m.

Med **Stöd och råd** avses skriftlig och muntlig vägledning när det gäller tillämpningen av miljöbalken i tillsynen.

Avgränsningar

Denna plan redovisar de tillsynsvägledande insatser som länsstyrelsen planerar att genomföra åren 2009 till 2012. Det är i huvudsak tillsynsvägledning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt miljöbalken som omfattas av planen.

Underlag

De centrala myndigheternas planering av tillsynsvägledning

Länsstyrelserna har i många fall samma tillsynsvägledande ansvar gentemot kommunerna som den centrala myndigheten, men på regional nivå. Det operativa tillsynsansvaret enligt miljöbalken är fördelat på 14 centrala myndigheter. Varken lagstiftningen eller regleringsbrev klargör gränsdragningen mellan länsstyrelsernas och berörda centrala myndigheters tillsynsvägledning.

Naturvårdsverket har tagit fram en tillsynsvägledningsplan för 2007-2009 "Tillsyn med framsyn" med övergripande och operativa mål och prioriteringar för tillsynsvägledningen. Planen innebär ett förändrat arbetssätt där Naturvårdsverket väljer att främst ge miljörättsligt stöd och att prioritera sådant som är strategiskt och nationellt viktigt. Verket har sedermera, i likhet med länsstyrelserna, fått i uppdrag av regeringen att under 2008 ta fram en plan som sträcker sig till och med 2012. Länsstyrelserna ska i samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan.

Socialstyrelsen har också i uppdrag att under 2008 ta fram en plan för sin tillsynsvägledning 2009-2012. Planen har under hösten varit ute på remiss.

Kemikalieinspektionen har i dagsläget inte färdigställt någon tillsynsvägledningsplan då det fortfarande är oklart hur det blir med tillsynen och därmed tillsynsvägledningen enligt REACH. Ett slutbetänkande har varit på remiss under hösten år 2008 och beslut väntas komma under år 2009.

Jordbruksverket arbetar med att ta fram en flerårig tillsynsvägledningsplan där prioriteringar och arbetssätt framgår. Den beräknas vara klar någon gång under hösten/vintern år 2008.

Kommunernas behov och önskemål

Vid framtagandet av planen för tillsynsvägledning har Länsstyrelsen hört sammat de önskemål och behov som har framkommit vid kommunbesök, handläggart träffar och chefsträffar. Förslag och önskemål på tillsynsvägledning från Länsstyrelsen har bland annat lämnats av kommuner vid det tillsynsvägledningsseminarium som Länsstyrelsen höll den 4 juni 2008 angående förändringar i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Dessa önskemål finns sammanfattade i bilaga 2.

Utöver kommunernas önskemål har Länsstyrelsen genom Länsstyrelsens handläggning av överklagade ärenden, fortlöpande inhämtat kunskap om brister och olikheter i kommunernas handläggning av ärenden, som kan avhjälpas med tillsynsvägledning.

Verksamhetsplaner för Miljösamverkan Sverige och Miljösamverkan Stockholms Län

Miljösamverkan Sverige är ett samarbetsprojekt mellan länsstyrelserna och Naturvårdsverket som syftar till att öka samsynen mellan länsstyrelserna och ge en mer enhetlig hantering av tillsynsfrågor. Alla länsstyrelser kan påverka innehållet i verksamhetsplanen genom att ge förslag på vilka delprojekt som bör ingå. Styrgruppen för Miljösamverkan Sverige gör sedan en sammanvägning och presenterar ett förslag till verksamhetsplan för länsråden vid länsstyrelserna som ytterst är de som fattar beslut om innehållet.

Regionala miljösamverkansprojekt finns i nio av landets län. Information om respektive regional miljösamverkan finns att tillgå på webbplatsen <http://www.miljosamverkan.se/alla>

Stockholms län står bakom **Miljösamverkan Stockholms län (MSL)**. Miljösamverkan är en del av länsstyrelsens tillsynsvägledningssuppdrag, främst inom samordning av tillsynsprojekt. MSL syftar till att effektivisera framför allt miljö- och hälsoskyddet och livsmedelskontrollen i länet genom att samutnyttja medverkande aktörers kompetens och resurser och till att utifrån rådande lagrum säkra en likvärdig bedömningsgrund. Inför varje ny avtalsperiod beslutar miljöcheferna om projektets fortlevnad, huvudsakliga inriktning, ekonomiska förutsättningar och styrgruppens sammansättning. Alla projektförslag som kommer in till MSL samlas i en "idélogg". Förslag på kommande projekt kan skickas till info@miljosamverkanstockholm.se. Förslagen behandlas i styrgruppen som fattar beslut om igångsättande. Innan projektet startas sker ett upprop bland intresserade kommuner som på förhand talar om hur mycket tid de kan avvara för projektet samt om det finns någon medarbetare som är intresserad av att medverka som delprojektledare. Verksamhetsplanen finns på deras hemsida www.miljosamverkanstockholm.se

Tillsynsvägledning i Stockholms län 2009-2012

Uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen planerar att göra en uppföljning av kommunernas tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Under år 2009 kommer arbetet att förberedas och planeras. Uppföljningen kommer att grundas på kommunernas behovsutredningar och tillsynsplaner och följas upp med kommunbesök. Målsättningen är att alla kommuner ska ha följts upp år 2012.

I samverkan med Socialstyrelsen planeras även en uppföljning av kommunernas tillsyn av hälsoskyddet att göras med start år 2010.

Samordning

Hälsoskyddsnätverket startades hösten 2003 av Länsstyrelsen i Stockholms län tillsammans med Arbets- och miljömedicin inom Stockholms läns landsting. Nätverket är ett regionalt nätverk för länets hälsoskyddsinspektörer. Nätverksträffarna är ett forum där inspektörer som arbetar med hälsoskyddsfrågor ska kunna diskutera tillsyn och erfarenheter samt få information från centrala myndigheter, Länsstyrelsen samt annan expertis. Ytterligare en förhoppning med nätverket är att inspektörerna ska lära känna varandra och lättare kunna knyta kontakter. Hur nätverket kommer att utvecklas bygger mycket på inspektörernas egna engagemang och initiativ, till exempel är det inspektörerna som kommer med förslag och röstar om vilka teman som ska tas upp på nätverksträffarna. Nätverket träffas två gånger per år. Hittills har ett särskilt tema gällt för varje träff. Träffarna planeras av en arbetsgrupp bestående av inspektörer från cirka 6 kommuner. Nätverket använder sig av miljösamverkans hemsida där alla minnesanteckningar och presentationer läggs och arbetsgruppen använder miljösamverkans diskussionsforum. En möjlighet är att utöka diskussionsforum för hela nätverket.

Bullernätverket har som mål att öka den regionala kompetensen inom bullerområdet och att skapa förutsättningar för att miljömålen gällande buller ska uppnås. För att nå detta mål ska nätverket stimulera erfarenhetsutbyte och utveckling av metoder för att åtgärda bullerproblem samt bidra till kunskapsspridning inom buller- och ljudmiljöfrågor. Nätverket är ett forum som bidrar till samarbete över kommun- och yrkesgränser. Nätverket kommer att fortsätta med seminarier med olika inriktningar; planering i bullriga miljöer, bullerkartläggningar och åtgärdsplaner, tillsyn av samhällsbuller samt bullerreducerande åtgärder. Det finns en arbetsgrupp för varje inriktning som planerar seminarier eller studiebesök tillsammans med nätverkets samordningsgrupp. Samordningsgruppen består av representanter från Länsstyrelsen, Stockholms läns landsting och Stockholms stad.

Nätverket har en också en styrgrupp bestående av chefer från dessa organisationer samt KSL.

Kemilänken är ett forum för kunskapsspridning om förekomst och användning av farliga kemikalier och metaller. Kemilänken kommer att fortsätta sin verksamhet med att anordna två årliga seminarier med olika aktuella teman inom kemiområdet. Kemilänken bildades redan 1992 i enlighet med dåvarande Miljövårdsprogram för Stockholms län och deltagande parter är Länsstyrelsen, kommuner och VA-verk inom länet.

Det regionala **Dagvattennätverket**, som bildades inom ramen för det regionala miljöhandlingsprogrammet år 2004, kommer att fortsätta sin verksamhet.

Dagvattennätverket har organiserats så att det inom nätverket finns en så kallad "storgrupp" med ett antal mindre arbetsgrupper som jobbar med olika aktuella teman/sakområden inom dagvatten. Bland annat finns arbetsgruppen "myndighetsgruppen" med deltagare från kommunernas miljökontor och Länsstyrelsen. Myndighetsgruppen arbetar med samsyn och tolkning av lagstiftning.

Inom dagvattennätverket anordnas en till två "storgruppsmöten" per år där nätverkets olika arbetsgrupper redovisar och informera vad grupperna har utfört och hur det fortsatta arbetet planeras. Arbetsgrupperna träffas mer regelbundet cirka två till fyra gånger per år.

Samverkansmöten mellan polis, åklagare, kommuner och Länsstyrelsen kommer att fortsätta med en träff per år. Syftet är ett ömsesidigt utbyte kring olika typer av miljöbrott.

Miljöskyddsträffar, riktat till handläggare på kommunernas miljökontor, kommer att anordnas två gånger per år (en höst och en vår träff). Träffarna kommer att anordnas i form av heldagsseminarium, med information och utbildning kring ny lagstiftning, aktuella projekt, etc.

Handläggarträffar inom olika sektorer/områden kommer att fortsätta. Bland annat planeras för en årlig VA-handläggarträff och en till två träffar per år för handläggare av förorenade områden. Inom avfallsområdet planeras ett avfallshandläggarnätverk att startas upp under år 2009 och inom dagvattennätverket kommer arbetsgruppen "myndighetsgruppen" att fortsätta träffas cirka fyra gånger per år.

Stöd och råd

Informationen på Länsstyrelsens hemsida uppdateras minst två gånger per år och ny lagstiftning samt annat viktigt som rör våra ämnesområden förs in kontinuerligt.

Ett informationsblad "Miljö & Plan nytt", som kortfattat redovisar vad som är på gång, skickas ut fyra gånger per år. I informationsbladet tas bland annat intressanta beslut gällande miljö- och hälsoskydd från Miljööverdomstolen upp. Dessutom sker vägledning via telefonsamtal och e-post. På hemsidan finns kontaktuppgifter till Länsstyrelsens handläggare.

Uppföljning och revidering

Årlig revidering av TVL-planen

Även om Länsstyrelsen har tagit fram den här flerårsplanen så behövs det, för att ha en så aktuell plan som möjligt, årligen göras en översyn och revidering av planen. Eftersom mottagarna av vägledningen är länets kommuner är det viktigt att planen så tas fram i god tid före kommunernas verksamhetsplaner. Om möjligt kommer Länsstyrelsen att göra en första revidering av planen redan innan halvårsskiftet år 2009. Avsikten är att planen ska tas fram i samarbete med kommunerna. Revidering kommer även att ske med hänsyn till de centrala myndigheternas tillsynsvägledningsplaner, verksamhetsplan för Miljösamverkan Stockholms län (MSL).

Uppföljning och utvärdering av TVL-planen

Miljöskyddschefen på Länsstyrelsen ansvarar för att årligen följa upp och utvärdera planen. Uppföljningen och utvärderingen ska svara på frågorna; har vi följt planen, vad har vi uppnått och har vi närmat oss miljömålen?

Bilagor

1. Översikt av planerade tillsynsvägledningsaktiviteter år 2009 till 2012.
2. Förslag och önskemål från kommuner om tillsynsvägledning.

Planerad tillsynsvägledningsaktiviteter år 2009 till 2012

År 2009

År 2010

FÖRORENADE OMRÅDEN		
Uppföljning och utvärdering	Kommunbesök samt uppföljning inom ramen för det regionala programmet för efterbehandling av förorenade områden.	Kommunbesök samt uppföljning inom ramen för det regionala programmet för efterbehandling av förorenade områden
Samordning	Gemensam utbildning för kommunerna i Mälardalslän, Gotland och Dalarnas län i samband med införande av ny databas.	Gemensam utbildning för kommunerna i Mälardalslän, Gotland och Dalarnas län
Stöd och Råd	Handläggartärf (preliminärt tema är - Vägledning kring Naturvårdsverkets vägledning om förorenade områden, riskbedömning, riktvärden). Tre möten inom arbetsgruppen för sanering av förorenade områden.	Handläggartärf (tema ej fastställt) Tre möten inom arbetsgruppen för sanering av förorenade områden.
Övrig information/vägledning	Information till mäklare och banker om ansvar för förorenade områden vid fastighetsöverlåtelse.	
MILJÖFARLIG VERKSAMHET		
Uppföljning och utvärdering	Planering av projekt - uppföljning av kommunernas tillsyn av miljöfarlig verksamhet	Kommunbesök
Samordning (information och utbildning)	Miljöskyddsträffar - heldags-seminarium för kommunernas miljöskyddshandläggare i länet (omprövningsuppdraget, energi, vindkraft) (mars och oktober)	Miljöskyddsträffar - heldags-seminarium för kommunernas miljöskyddshandläggare i länet (mars och oktober)
	VA-träff för tillsyns- myndigheter och verksamhetsutövare. Information om bl.a. SMP och miljörapportering (feb)	VA-handläggartärf för länets tillsynsmyndigheter (tema ej fastställt). (maj)
	Kemilänken - seminarium (april och september)	Kemilänken - seminarium (april och september)
	Dagvattennätverket - storguppsträff (februari) Myndighetsgruppen träffas ca 4 gånger per år	
	Träff med polis och åklagare	Träff med polis och åklagare
	Seminarium/informationsdag om Reach	Seminarium om avfallsdirektivet och dess innebörd för kommunerna
	Uppstart av avfallsnätverket	
Stöd och Råd	Uppdatering av miljöskydds- enhetens webb. Miljö- & plannytt 4 nummer per år	
HÄLSOSKYDD		
Uppföljning och utvärdering	Planering av projekt - uppföljning av kommunernas tillsyn av hälsoskyddet	
Samordning	Bullernätverksträffar	
	Handläggartärfar - hälsoskyddsinspektörer	
Stöd och Råd	Uppdatering av miljöskydds- enhetens webb.	
	Miljö- & plannytt 4 nummer per år	

År 2011

År 2012

Kommunbesök samt uppföljning inom ramen för det regionala programmet för efterbehandling av förorenade områden	Kommunbesök samt uppföljning inom ramen för det regionala programmet för efterbehandling av förorenade områden
Gemensam utbildning för kommunerna i Mälardalslän, Gotland och Dalarnas län	Gemensam utbildning för kommunerna i Mälardalslän, Gotland och Dalarnas län
Handläggarträff (tema ej fastställt)	Handläggarträff (tema ej fastställt)
Tre möten inom arbetsgruppen för sanering av förorenade områden.	Tre möten inom arbetsgruppen för sanering av förorenade områden.
Kommunbesök	Kommunbesök
Miljöskyddsträffar - heldags-seminarium för kommunernas miljöskyddshandläggare i länet (mars och oktober)	Miljöskyddsträffar - heldags-seminarium för kommunernas miljöskyddshandläggare i länet (mars och oktober)
VA-handläggarträff för länets tillsynsmyndigheter (tema ej fastställt). (maj)	VA-handläggarträff för länets tillsynsmyndigheter (tema ej fastställt). (maj)
Kemilänken - seminarium (april och september)	Kemilänken - seminarium (april och september)
Träff med polis och åklagare	Träff med polis och åklagare

Bilaga 2

TVL-dag 4 juni 2008

Kommunernas framförda önskemål, behov och förslag till bättre TVL från Lst

- Service telefon, både inom verksamhetsområden och juridik.
- Seminarier/nätverk Bra!
- Kontaktlista vem - jobbar med vad på Länsstyrelsen.
- Hur kan/ska vi ta kontakt?

-
- Hälsoskydd – Stickande, skärande, social (ev. löst). Miljösamverkan. Bra!
 - Träffar vid nya regler BRA! MERA!
 - Kommunbesök- MEN tydlig dagordning. Hittills oklart syfte. Om förbättring – mer givande. Vad vill man få ut av besöket?
 - Beslut – sprida goda exempel, formuleringar som håller.
 - Energitillsyn.

-
- Lst:s hemsida: inspektörsingång (liknande Kemi), där specifik inspektörs info finns.
 - Seminarieträffar uppskattas, gärna med juristkompetens, återkoppling via minnesanteckningar.
 - Forum eller mejlgrupp på nätet med åtkomlighet endast för tillsynsmyndighet och Länsstyrelse för diskussioner och frågor.
 - Tidigare seminarier vid ny lagstiftning (inte ½ år efter den trätt i kraft).

Bilaga 2

- Nätverk (liknande djurskydd etc.) bör finnas för miljöskydd också. De som finns är bra!!
- På sådana nätverk är det mycket uppskattat om åklagare, polis & handläggare ses o diskuterar! Man kan även bjuda in branschfolk (temavis ex ytbehandling).
- Träffar bör läggas ca 2 ggr/år.

-
- Kommunbesök är positivt
 - verksamhetsplan
 - delegation och jäv
 - Fungerande åklagarträffar
 - gemensamt forum i form av ett nätverk, ömsesidigt utbyte
 - Tydligare telefonrådgivning, får vi ringa?, vilka kanaler? Juridisk rådgivning jfr NV juridiska jour tfn. Kommunerna har ofta ingen jurist som kan miljölagstiftningen.
 - Branschinriktade seminarier t.ex. energianläggningar. På områden eller i branscher där det kommer nyheter.
 - Seminarium bevissäkring – Nils Hydén SKL

-
- Seminarier är bra
 - Möjlighet att hitta information via länsstyrelsens hemsida – länkar etc.
 - Utökad möjlighet till rådgivning från länsstyrelsens jurister, att juristerna även håller föredrag på seminarier.
 - Lst yttranden/svar på anmälningsärenden önskas i TVL syfte.
 - Miljöskyddsträffar i likhet med djurskydd vore bra.
 - TVL i energifrågor önskas.

*Mer information kan du få av
Länsstyrelsens miljöavdelning
Tfn: 08- 785 40 00
Rapporten finns endast som pdf på vår webbplats
www.lansstyrelsen.se/stockholm*

*Adress
Länsstyrelsen i Stockholms Län
Hantverkargatan 29
Box 22 067
104 22 Stockholm, Sverige
Tfn: 08- 785 40 00 (vxl)
www.lansstyrelsen.se/stockholm*